

SANAYİDE GELİŞMELER VE İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Pınar KAYNAK, Araştırmacı

Yönetici Özeti

TÜİK, Eylül 2017 işsizlik oranını %10,6 olarak açıklamıştır. İşsiz sayısı Ağustos 2017 dönemine göre %0,4 oranında artarak 3 milyon 419 bin kişi seviyesine çıkarken, işgücü %0,1 oranında azalarak 32 milyon 215 bin kişi olmuştur. İşgücüne katılım oranı (İKO) ise %53,6 olarak açıklanmıştır. Bu oran Ağustos 2017 dönemine nazaran 0,1 puan düşüken, geçen yılın aynı döneminden 0,8 puan yüksektir. Sanayi istihdamında Ağustos dönemine göre 16 bin kişilik bir düşüş söz konusudur.

SPM, 15 Ocak'ta açıklanacak Ekim dönemi genel işsizlik oranının sabit kalarak %10,6 ve tarım dışı işsizlik oranının 0,2 puan azalarak %12,6 seviyelerinde gerçekleşmesini beklemektedir. Mevsimsellikten arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının ise 0,3 puan azalarak %12,4 seviyesine inmesini tahmin etmektedir. İstihdam oranının 0,4 puan azalarak %47,5 düzeyinde gerçekleşmesini, sanayi istihdamının ise ufak bir artışla 5 milyon 438 bin kişi seviyesine çıkmasını beklemektedir.

TÜİK Verilerinin Seyri(Gerçekleşme)

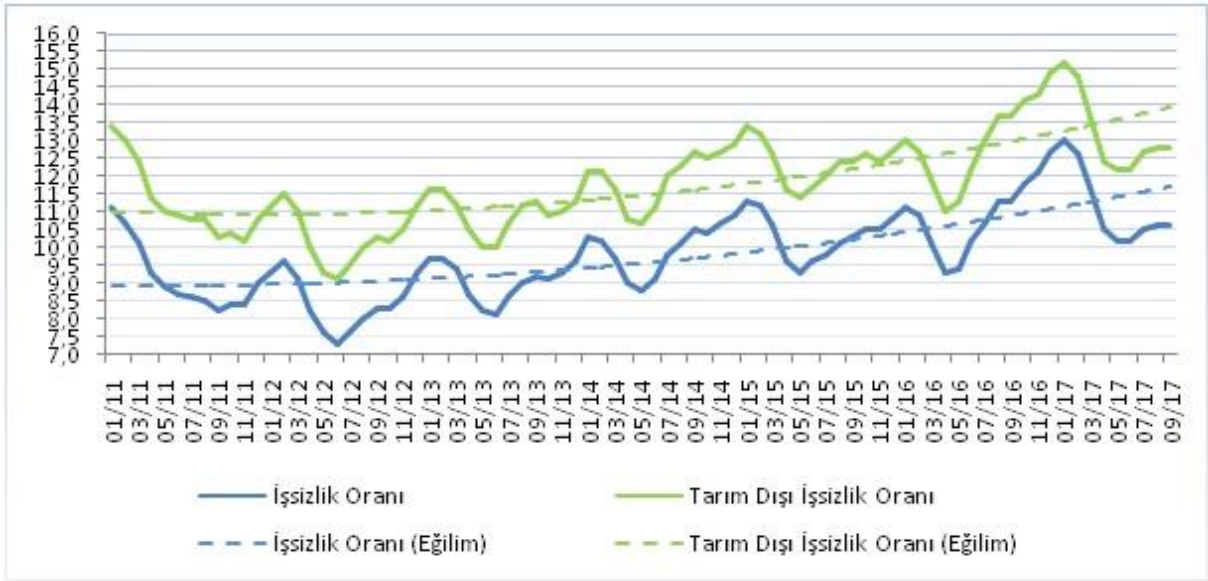
	Eylül 2016 (1)	Ağustos 2017 (2)	Eylül 2017 (3)	Değişim Aylık (3-2)	Değişim Yıllık (3-1)
GÖSTERGE					
İşsizlik oranı (%)	11,3	10,6	10,6	0,0	0,7
MA-İşsizlik oranı (%)	11,4	10,8	10,7	0,1	0,7
Tarım dışı işsizlik oranı (%)	13,7	12,8	12,8	0,0	0,9
MA-Tarım dışı işsizlik oranı (%)	13,6	12,8	12,7	0,1	0,9
İşgücü	31 087	32 233	32 215	%0,1	%3,6
MA-İşgücü	30 772	31 771	31 899	%0,4	%3,7
İşsiz	3 523	3 404	3 419	%0,4	%3,0
MA-İşsiz	3 507	3 417	3 410	%0,2	%2,8
İşgücüne katılım oranı (%)	52,8	53,7	53,6	0,1	0,8
MA-İşgücüne katılım oranı (%)	52,2	53	53,1	0,1	0,9
İstihdam	27 564	28 828	28 797	%0,1	%4,5
MA-İstihdam	27 265	28 337	28 488	%0,5	%4,5
Tarım	5 657	5 953	5 854	%1,7	%3,5
Sanayi	5 260	5 437	5 421	%0,3	%3,1
İnşaat	2 131	2 279	2 228	%2,2	%4,6
Hizmet	14 516	15 159	15 293	%0,9	%5,4

İşsizlik

Eylül döneminde işsizlik verilerinde bir durağanlık olmuştur. Hem genel, hem de tarım dışı işsizlik oranları bir önceki döneme göre sabit kalarak sırasıyla %10,6 ve %12,8 seviyelerinde gerçekleşmiştir.

TÜİK, Eylül 2017 genel işsizlik oranını %10,6 olarak açıklamıştır. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminden 0,7 puan düşük olmakla birlikte Ağustos dönemi işsizlik oranıyla aynıdır. İşsiz sayısı ise geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre %3 oranında azalmıştır. Genel işsizlik oranına paralel olarak tarım dışı işsizlik oranı da Ağustos dönemine göre sabit kalmış ve %12,8 oranında seyretmiştir. Bu oran bir önceki yılın aynı döneminden göre 0,9 puan düşüktür. Dolayısıyla, işsizlik oranlarında durağanlık olduğu görülmektedir. Genel işsizlik oranı, tarım dışı işsizlik oranı ve eğilimler Şekil 1’de gösterilmiştir. Her iki işsizlik oranında da Kasım 2012’den bu yana süregelen artış eğilimi devam etmektedir.

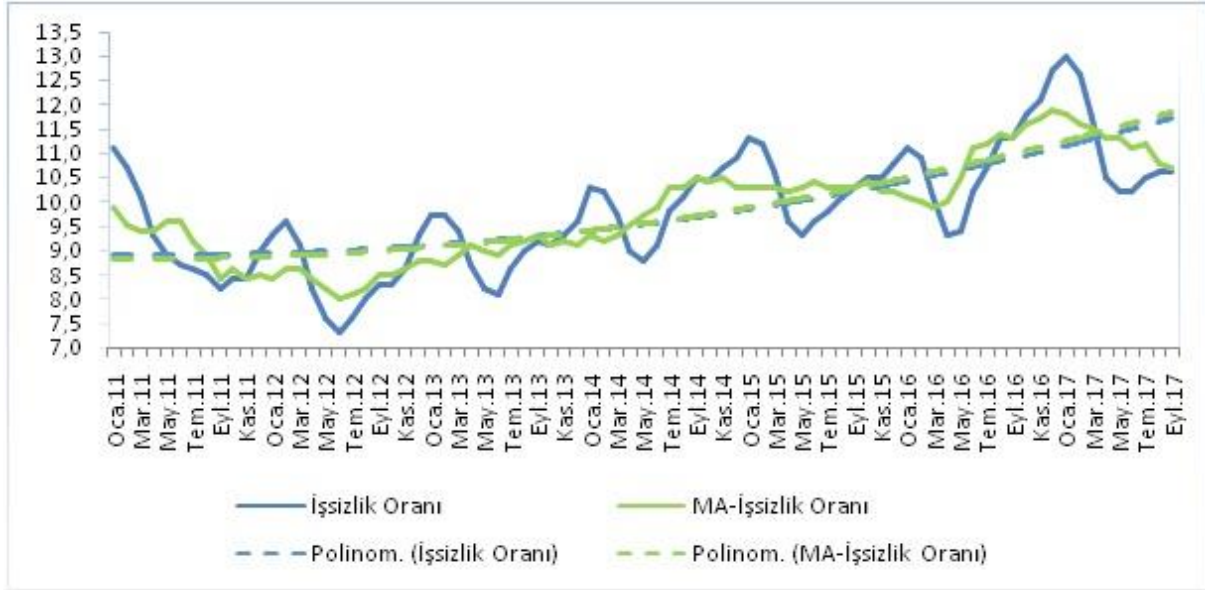
Şekil 1: Genel ve Tarım Dışı İşsizlik Oranları

Kaynak: TÜİK

Diğer yandan, hem mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı hem de mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranı bir önceki döneme göre 0,1 puan düşerek sırasıyla %10,7 ve %12,7 seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Şekil 2: Genel İşsizlik ve Mevsimsellikten Arındırılmış İşsizlik Oranları

Kaynak: TÜİK

İşgücü

Eylül döneminde işgücü, Ağustos dönemine göre %0,1 oranında daralmış ve 32 milyon 215 bin kişi olarak açıklanmıştır. Geçen yılın aynı dönemine göre ise %3,6 oranında bir artış görülmektedir. Bu da 1 milyon 128 bin kişinin daha işgücüne katıldığını göstermektedir. Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü bir önceki döneme göre 145 bin kişi artarak 31 milyon 899 bin kişi seviyesine çıkmıştır. Bu da bir önceki döneme göre %0,4 oranında, geçen yılın aynı dönemine göre ise %3,7 oranında bir genişleme olduğuna işaret etmektedir.

İşgücüne Katılım Oranı

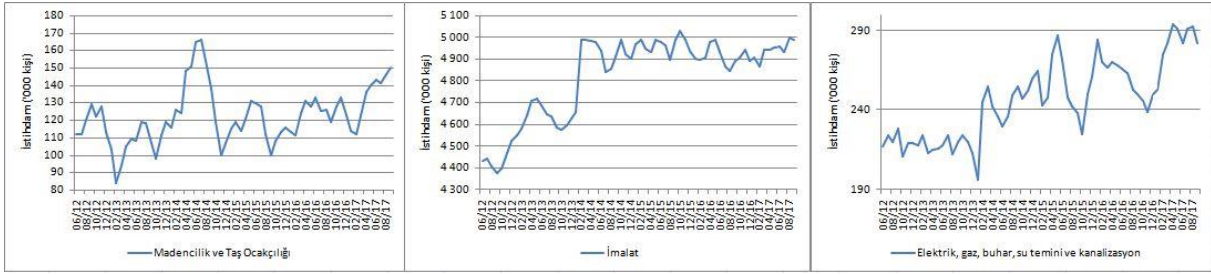
Eylül 2017 toplam işgücüne katılım oranı (İKO) %53,6 olarak açıklanmıştır. Bu oran Ağustos dönemine göre 0,1 puan düşüken, geçen yılın aynı dönemine göre 0,8 puanlık bir artış olduğunu göstermektedir. Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücüne katılım oranı, Ağustos dönemine göre 0,1 puan artmış ve %53,1 seviyesinde seyretmiştir. Bu oran geçen yılın aynı döneminden 0,9 puan yüksektir.

İstihdam

Eylül 2017'de imalat sektöründe istihdam bir önceki döneme göre 9 bin kişi azalarak 4 milyon 989 bin seviyesine düşerken, madencilik ve taş ocaklığı ile altyapı hizmetleri sektörlerinde toplam istihdam 7 bin kişi azalmıştır. Bu değişimlere binaen sanayi sektörü istihdamında Ağustos dönemine göre 16 bin kişilik bir azalma meydana gelmiştir. Yıllık bazda hem imalat sektöründeki 98 bin, hem de madencilik ve taş ocaklığı ile altyapı hizmetleri sektöründe meydana gelen 63 bin kişilik artışa mukabil, sanayi istihdamı yıllık olarak 161 bin kişi artmıştır. Şekil 3'te Haziran 2012'den itibaren sanayi alt sektörlerinde yaratılan istihdam gösterilmektedir.

Sanayi istihdamı aylık olarak 16 bin kişi azalırken, yıllık olarak ise 161 bin kişi artmıştır.

Şekil 3: Sanayi Alt Sektörlerinde İstihdam Artışı

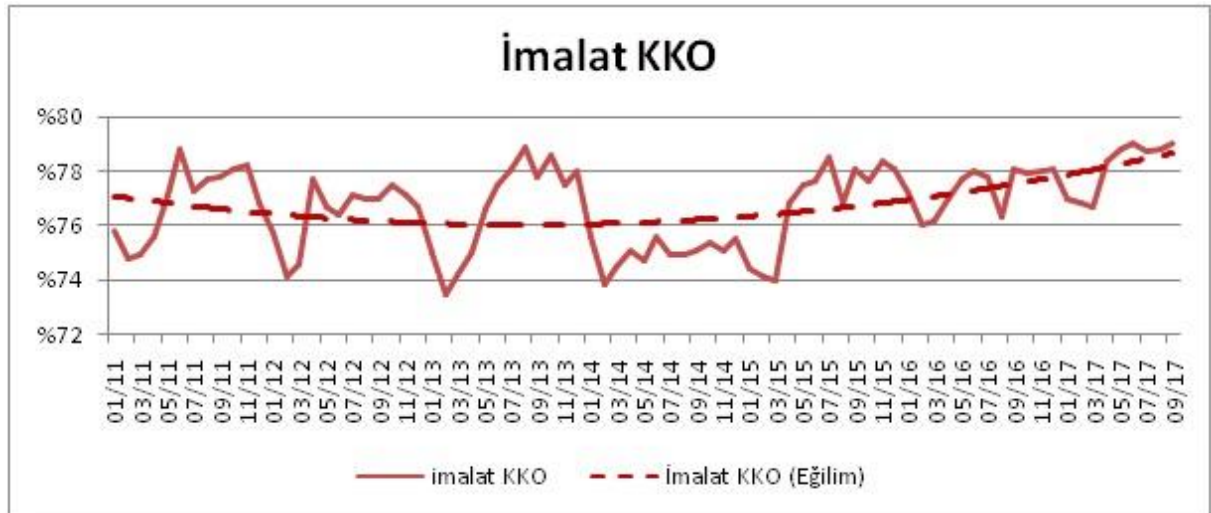

Kaynak: TÜİK

İmalat Sanayi

İmalat sektöründe faaliyet gösteren firmaların yöneticilerinin TCMB İktisadi Yönelim Anketi'ne verdikleri yanıtlara göre hesaplanan "İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı" (KKO), Eylül döneminde geçen yılın aynı ayına göre 2,4 puan artarak %79 seviyesine çıkmıştır. Bu rakam Ağustos dönemi imalat sanayi KKO seviyesinden 0,2 puan yüksektir.

Şekil 4: İmalat Sanayinde Kapasite Kullanım Oranları ve Eğilim

Kaynak: TCMB

İmalat sanayinin üç alt ana dalı olan tüketim malları, ara mallar ve yatırım malları imatları için kapasite kullanım oranları, Şekil 5'te gösterilmiştir.

Şekil 5: İmalat Sanayi Alt Sektörlerinde Kapasite Kullanım Oranı

Kaynak: TCMB

Eylül 2017’de yatırım malları imalatı alt sektöründeki kapasite kullanım oranı bir önceki aya göre 0,2 puan azalarak %82,7 düzeyine inmiştir. Yine aynı dönemde tüketim malları imalatındaki KKO %73,3’ten %75’e çıkmış; ara malları imalatındaki KKO ise %79,9’dan %79,4’e inmiştir. Dolayısıyla, tüketim malları KKO’ndaki artışın, yatırım malları KKO’ndaki azalmanın devam ettiği görülürken, ara malları KKO’ndaki artış eğiliminin yerini azalma eğilimine bıraktığı görülmektedir.

Tahminler¹

Geçtiğimiz ay yayınlanan bültenimizde işsizlik verilerinde azalma beklediğimizi belirtmiştik. 15 Aralık tarihinde açıklanan Eylül 2017 dönemi işsizlik oranları beklentimizle bire bir örtüşmemekle birlikte frenlemiş ve hem genel hem de tarım dışı işsizlik oranı sabit kalarak sırasıyla %10,6 ve %12,8 olarak açıklanmıştır.

Ekim dönemine ilişkin tahminlerimizde genel işsizlik oranının sabit kalarak %10,6, tarım dışı işsizlik oranının ise 0,2 puan azalarak %12,6 seviyesinde gerçekleşmesini bekliyoruz. Diğer yandan, mevsimsellikten arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının 0,3 puan azalarak %12,4 oranına ineceğini tahmin ediyoruz. İstihdam oranının ise 0,4 puan azalarak %47,5 olarak açıklanmasını bekliyoruz.

Sanayi istihdamının Eylül dönemi değerine ilişkin tahmin ettiğimiz rakam 5 milyon 452 bin kişi olurken, gerçekleşme 5 milyon 421 bin kişi olmuştur. Tahminlerimize göre Ekim döneminde bu sayının 5 milyon 438 bin kişi seviyesinde gerçekleşmesi beklenmelidir. Aşağıdaki tabloda Ekim dönemine ilişkin tahminlerimiz ve önceki tahminlerimizle gerçekleştirmeleri yer almaktadır.

¹ Gelecek aya ilişkin genel ve tarım dışı işsizlik oranları ile istihdam oranı ve sanayi istihdamı tahminleri ilgili değişkenin kendi geçmiş değerleri ile GYSH ve Sanayi Üretim Endeksi (SÜE)’nin geçmiş değerleri kullanılarak yapılmaktadır.

Gösterge	Ekim 2017	Hatırlatma			
		Eylül 2017		Ağustos 2017	
	SPM Tahmin	SPM Tahmin	Gerçekleşen	SPM Tahmin	Gerçekleşen
İşsizlik Oranı (%)	10,6	10,5	10,6	10,9	10,6
Tarım Dışı İşsizlik Oranı (%)	12,6	12,7	12,8	13,3	12,8
MEA Tarım Dışı İşsizlik (%)	12,4	12,7	12,7	13,2	12,8
İstihdam Oranı (%)	47,5	47,8	47,8	47,9	48,0
Sanayi İstihdamı (Bin Kişi)	5438	5452	5421	5357	5437

Kaynak: TÜİK, SPM tahminleri

Sonuç

İşsizlik verilerinde Eylül döneminde gözlediğimiz durağanlığın devam etmesi beklenmelidir. Eylül döneminde ihracat %11 oranında azalırken, yatırım malları ithalatı %5 oranında azalmıştır. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış sanayi üretim endeksi ise Eylül dönemi itibariyle 0,8 puan artmıştır. Bu göstergelerin Ekim dönemi işsizlik verilerinin kabaca sabit kalmasını ima ettiğini düşünüyoruz. Nitekim, yaptığımız sayısal tahminler de bu beklentimizi destekler niteliktedir.